

**Uchwała Nr XLIX/481/2023
Rady Powiatu w Olsztynie
z dnia 18 grudnia 2023 r.**

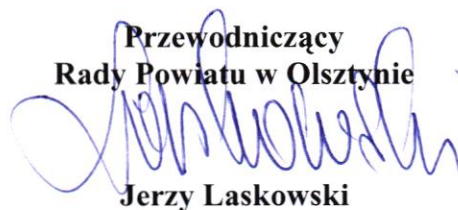
w sprawie przyjęcia programu rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Olsztyńskiego na lata 2024-2026

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 z późn. zm.) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 z późn. zm.) **uchwała się**, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się program rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Olsztyńskiego na lata 2024-2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Olsztynie

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

**Przewodniczący
Rady Powiatu w Olsztynie**

Jerzy Laskowski

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
W OLSZTYNIE

**Program rozwoju
pieczy zastępczej
Powiatu Olsztyńskiego
na lata 2024 - 2026**

Olsztyn
2023 rok

Spis treści:

1. Wstęp. Deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej.
2. Ocena sytuacji rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Olsztyńskim i prognoza na lata 2024 – 2026.
3. Ocena sytuacji instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Olsztyńskim, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej i prognoza na lata 2024 – 2026.
4. Usamodzielnianie wychowanków pieczy zastępczej .
5. Plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej i zmiany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie.
6. Cel główny programu i cele szczegółowe programu wraz z przewidywanymi efektami.

1. WSTĘP. DEINSTYTUCJONALIZACJA PIECZY ZASTĘPCZEJ

Proponowany program jest kontynuacją działań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie zawartych w programach na lata 2012-2014, 2015-2017, 2018-2020 oraz 2021-2023. Podstawowe założenia zostały zrealizowane. Niniejsze opracowanie należy czytać łącznie z w/w programami.

Program został przygotowany w oparciu o diagnozę sytuacji systemu pieczy zastępczej, rodzinnej i instytucjonalnej na terenie Powiatu Olsztyńskiego oraz aktualne potrzeby zapewnienia dzieciom opieki i wychowania z rodzin będących w kryzysie, umieszczonych w pieczy zastępczej.

W poprzednich latach PCPR w Olsztynie wprowadziło zmiany uwzględniając zapisy znowelizowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wdrażanie zaproponowanych zmian, obowiązujących od roku 2012 w Powiecie Olsztyńskim przebiega w sposób zadowalający, a współpraca ze środowiskami pomocy społecznej wszystkich szczebli, w zakresie ich realizacji, układa się poprawnie.

Deinstytucjonalizacja to proces przejścia od stałej opieki w instytucjach do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności. Wymaga on długoterminowej strategii, za którą powinny iść odpowiednie środki na rozwój alternatywnych (względem instytucji) form wsparcia.

Deinstytucjonalizacja obejmuje profilaktykę, która pozwoli dzieciom pozostać we właściwie funkcjonujących rodzinach, rozwój różnych form wsparcia w środowisku lokalnym, ograniczanie opieki instytucjonalnej (zakładowej), rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.

Opracowując program na lata 2024-2026 kierowaliśmy się szeroko pojętym dobrem dziecka, które w momencie kiedy nie może przebywać pod opieką swoich rodziców biologicznych (z różnych przyczyn) będzie umieszczone w najbardziej zoptymalizowanej dla siebie formie pieczy zastępczej tj. w rodzinnej lub instytucjonalnej.

Deinstytucjonalizacja jest wizją tego, w jaki sposób rzeczywiście można wspierać dzieci i dorosłe osoby zależne po to, aby pozostawić im jak najwięcej niezależności i autonomii oraz nie odrywać ich od środowiska. Całość powinna wykorzystywać wszystkie formy wsparcia formalnego i nieformalnego w środowisku lokalnym po to, aby oferta w jak największym stopniu umożliwiała samodzielność i realizację właściwie rozumianej zasady pomocniczości. Wzmocnienie rodziny, rozwój zróżnicowanej oferty wsparcia dla rodzin ma na celu minimalizację napływu dzieci do pieczy zastępczej, jako że odseparowanie dziecka od rodziny powinno być ostatecznym krokiem.

Zawsze jednak mogą występować sytuacje, w których powierzenie dziecka do pieczy zastępczej będzie zgodne z jego dobrem, okaże się działaniem chroniącym jego zdrowie i życie. W sytuacji gdy dziecko narażone jest na zaniedbania lub wykorzystywanie i zapada postanowienie o odseparowaniu go od rodziców, decyzja o wyborze najlepszej formy pieczy zastępczej powinna odpowiadać na jego potrzeby i zapewniać opiekę przede wszystkim w rodzinnej pieczy zastępczej. Bowiern mówiąc o deinstytucjonalizacji systemu w odniesieniu przede wszystkim do dzieci, kładzie się nacisk na zastąpienie opieki instytucjonalnej formą rodzinną, jako pierwszego wyboru. Nie zawsze jest to możliwe.

Za deinstytucjonalizacją pieczy zastępczej tj. wspieraniem rodzinnej pieczy zastępczej kosztem instytucjonalnej przemawia wiele argumentów.

Po pierwsze, opieka rodziców zastępczych daje większe szanse niż opieka wychowawcy na pojawienie się więzi między opiekunem a dzieckiem. To między innymi indywidualna troska stanowi dla dziecka źródło poczucia własnej wartości. Owocuje to większą motywacją do podejmowania wyzwań, związanych m.in. z nauką czy kontaktami społecznymi. Po drugie, rodzice zastępczy dostarczają wzorców prawidłowo funkcjonujących w relacjach rodzicielskich i małżeńskich, które stanowią podstawę budowania złożonych związków z innymi ludźmi. Ponadto rodzinne formy pieczy zastępczej zapewniają dłuższe wsparcie dla usamodzielnionych – nawet gdy młodzież formalnie opuszcza rodzinę zastępczą, faktycznie może liczyć na jej pomoc.

Działania w obszarze deinstytucjonalizacji w Powiecie Olsztyńskim prowadzone są przez jednostki organizacyjne, w tym PCPR Olsztyn, domy dla dzieci czy też powstający od 2003 roku zawodowy system pieczy zastępczej. Te osiągnięcia są skutkiem systematycznych wieloletnich działań władz samorządowych, w tym Rady Powiatu, Zarządu Powiatu, starostów olsztyńskich oraz pracowników instytucji działających w tym obszarze. Bez tej codziennej pracy nie byłoby spektakularnych sukcesów ani nawet powolnych zmian, które zachodzą w naszym samorządzie powiatowym w obszarze pieczy zastępczej i jej deinstytucjonalizacji.

Przedstawiony materiał zawiera szereg informacji dotyczących działań PCPR w Olsztynie w latach 1999-2023, szczególnie w zakresie placówek opiekuńczo-wychowawczych- domów dla dzieci, usamodzielnień wychowanków pieczy zastępczej oraz działań promujących rodzinną pieczę zastępczą.

Przed Powiatem Olsztyńskim stoi wyzwanie w zakresie zwiększenia, doskonalenia oraz wsparcia systemu zawodowego rodzicielstwa zastępczego. W związku z nową perspektywą finansową UE planujemy zdecydowanie doposażyć w każdym aspekcie tę formę pomocy dzieciom. Potrzebą jest również większe niż dotychczas zaangażowanie gmin w rozwój różnych form wsparcia w środowisku lokalnym na rzecz rodzin (m.in. rodziny zaprzyjaźnione, pomocowe, świetlice terapeutyczne, mieszkania etc.).

2. OCENA SYTUACJI RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE OLSZTYŃSKIM.

Program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2012-2014, 2015-2017, 2018-2020 oraz 2021-2023 wynikał z ustawowego obowiązku, jednak już od 2000 roku Uchwałą Nr XVIII/216/2000 Rada Powiatu w Olsztynie przyjęła lokalny program pomocy społecznej w zakresie opieki nad rodziną i dzieckiem pod nazwą „Kierunki zmian w Powiecie Olsztyńskim w systemie opieki nad rodziną i dzieckiem”. Dzięki temu programowi i innym opracowanym w kolejnych latach, dostosowujących do zmieniającego się często prawa w tym zakresie, Powiat pozyskał znaczące środki ze źródeł zewnętrznych, głównie na pokrycie kosztów zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, i tak:

- 2000 -	80.000 zł
- 2004 -	35.000 zł
- 2005 -	240.000 zł
- 2006 -	150.000 zł
- 2007 -	330.000 zł
- 2008 -	76.000 zł
- 2009 -	186.300 zł
- 2011 -	53.200 zł
- 2012 -	326.800 zł
- 2013 -	115.000 zł

- 2014 -	32.000 zł
- 2015 -	143.184 zł
- 2016 -	102.601 zł
- 2017 -	188.335 zł
- 2018 -	169.153 zł
- 2019 -	155.247 zł

Łączna kwota pozyskanych środków w latach 2000-2019 stanowi 2.382.820,00 zł

Dodatkowo w roku 2017 Powiat Olsztyński wspólnie z Powiatem Nidzickim uzyskał dodatkowe środki w wysokości 1.664.151,68 zł na realizację projektów pn.: „Aktywizujemy i Usamodzielniamy 1 i 2”, natomiast w roku 2020 w wysokości 1.931.118,32 zł. (z tego na realizację projektu pn.: „STOP COVID-19 w Powiecie Olsztyńskim”: 1.299.116,21 zł. oraz projektu pn.: „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”: 632.002,11 zł.).

W roku 2021r. PCPR w Olsztynie został laureatem konkursu Fundacji EY pn.: „Dzień Rodzicielstwa Zastępczego-kampania społeczna” i otrzymało dodatkowe środki finansowe, w wysokości 8 tysięcy złotych na działania kampanii na terenie Powiatu Olsztyńskiego pn.: „Rodzina zastępcza-profesja z misją”.

W roku 2023 Powiat Olsztyński wspólnie z Powiatem Nidzickim złożył projekt pn. „Piecza zastępcza w Powiatach Olsztyńskim i Nidzickim. PROFESJA Z MISJĄ” na kwotę 8.213 969,68 zł celem zwiększenia wsparcia pieczy zastępczej poprzez m.in. działania ukierunkowane na kandydatów na rodziców zastępczych, opiekunów zastępczych, wychowanków pieczy zastępczej, osoby będące w procesie usamodzielnienia oraz kadrę PCPR.

Przez kolejne lata konsekwentnie budowano system rodzin zastępczych w Powiecie Olsztyńskim.

Stan początkowy w roku 2001:

125 rodzin zastępczych, gdzie umieszczonych było 248 dzieci.

W przypadku kryzysu w rodzinie organizator rodzinnej pieczy zastępczej ma za zadanie zapewnić czasowo dzieciom miejsce w pieczy zastępczej na swoim terenie. Z organizacją powyższego tutejsze Centrum radzi sobie wewnątrz swoich struktur, nie korzysta z pomocy innych powiatów/województw w w/w zakresie. Naszym celem jest budowanie sprawnego systemu pieczy zastępczej, opartego na własnych zasobach uwzględniając standardy europejskie, tj.

- 1.umieszczanie dziecka poza rodziną naturalną jest czynnością ostateczną;
- 2.umieszczanie dziecka poza rodziną naturalną jest czynnością doraźną;
- 3.umieszczanie dziecka poza rodziną naturalną dopuszczalne jest tylko w rodzinach zastępczych lub placówkach rodzinno-podobnych.

Od powstania PCPR-u podejmowane są działania na rzecz podnoszenia, jakości usług świadczonych przez pracowników na rzecz modernizacji i rozwoju pieczy zastępczej.

Nieustannie prowadzona jest kampania promująca ideę rodzicielstwa zastępczego pn.: „**Rodzina zastępcza-profesja z misją**”, co zdecydowanie ułatwia deinstytucjonalizowanie domów dla dzieci w Powiecie Olsztyńskim tj.: przejście od instytucjonalnego do rodzinnego systemu pieczy zastępczej, a przede wszystkim pozwala na zmniejszenie liczby dzieci w placówkach/domach dla dzieci Ponadto nieustająca jest potrzeba edukacji środowiska lokalnego, władz samorządowych na temat rodzicielstwa zastępczego, przysługujących praw

rodzinom zastępczym oraz ich obowiązków a także przedstawiania w sposób pozytywny ich wizerunku. Kampania weryfikuje i poszerza wiedzę w/w osób w tym zakresie.

Istotne jest również pozyskiwanie kandydatów do pełnienia roli rodzica zastępczego, czy osób prowadzących Rodzinne Domy Dziecka, integracja i wsparcie istniejących już rodzin zastępczych czy osób prowadzących Rodzinne Domy Dziecka.

Pośrednim celem kampanii jest również pozyskanie kandydatów na rodziny pomocowe w celu wsparcia rodzin zastępczych oraz pozyskanie rodzin zaprzyjaźnionych dla wychowanków pieczy zastępczej, w szczególności dla wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej. Pożądanym działaniem osób ze środowiska lokalnego jest prezentowanie i szerzenie idei rodzicielstwa zastępczego wśród społeczności lokalnej (12 gmin powiatu olsztyńskiego) oraz myślenie o działaniach opiekunów zastępczych jak o profesji z misją i że może być to również sposób na życie.

Dotychczas podjęto szereg działań promujących ideę rodzicielstwa zastępczego takich jak:

- przygotowywano treści merytoryczne i grafikę, które zostały zamieszczone na ulotkach i plakatach promujących ideę rodzicielstwa zastępczego;

- podpisano 24 listy intencyjne z Wójtami i Burmistrzami 12 Gmin Powiatu Olsztyńskiego oraz z Dyrektorami/Kierownikami Ośrodków Pomocy Społecznej w celu uzyskania zgody, woli i chęci W/w do promowania idei rodzicielstwa zastępczego na terenie swojej gminy;

- w związku z wyrażeniem w/w zgód w mediach społecznościowych urzędów, ośrodków kultury, czy ośrodków pomocy społecznej oraz naszych partnerów pojawiły się informacje w w/w podmiotach o poszukiwaniu kandydatów na rodziców zastępczych oraz treści promujące rodzicielstwo zastępcze jako profesję z misją. Tutejsze Centrum nawiązało współpracę z pracownikami odpowiedzialnymi za promocję w różnych podmiotach w danych gminach i na bieżąco motywowało W/w do cyklicznego zamieszczania treści kampanii. Nawiązano również współpracę z wieloma proboszczami parafii rzymskokatolickich na terenie powiatu olsztyńskiego.

- na trzech samochodach służbowych umieszczono treści kampanii promującej ideę rodzicielstwa zastępczego: *Rodzina zastępcza: profesją z misją*;

- podjęto działania w zakresie wykonania i kupna namiotu reklamowego z treścią kampanii promującej ideę rodzicielstwa zastępczego pn.: „Rodzina zastępcza-profesja z misją”. W 2023 roku zakupiono również flagi reklamowe z grafikami nawiązującymi do treści kampanii;

- od początku roku 2020 odbyto osobiście w reżimie sanitarnym 55 spotkań z osobami z terenu powiatu olsztyńskiego, mającymi bezpośredni kontakt ze społecznością lokalną, w celu przedstawienia im założeń kampanii tj. z: władzami miast i gmin powiatu olsztyńskiego, dyrektorami ośrodków kultury, kierownikami i dyrektorami ośrodków pomocy społecznej, proboszczami parafii, przedstawicielami stowarzyszeń i innych podmiotów; w/w kampania ma na celu nie tylko pozyskanie kandydatów ale także edukację na temat rodzicielstwa zastępczego oraz przedstawienie w sposób pozytywny ich wizerunku;

- uczestniczono w spotkaniach ze społecznością lokalną powiatu olsztyńskiego, podczas których promowano rodzicielstwo zastępcze, m.in. podczas imprez plenerowych np.: XX Kiermasu Warmińskiego w Dywitach, „Kolory Kultury” w Jonkowie, „Twarda Sztuka - Jubileuszowa moc” (bieg z przeszkodami) w Dobrym Mieście w dniu 29.05.2021 r., „LOVE ROWER” w Olsztynie w dniu 19.09.2021 r., 09.07.2023 r. promocja rodzicielstwa zastępczego przez pracowników tutejszego Centrum podczas IX Rodzinnego Pikniku

Lotniczego w Gryźlinach oraz podczas Pikniku Rodzinnego w Jezioranach w dniu 24.09.2023r., 08.02.2023 r. promocja rodzicielstwa zastępczego podczas „Urodzin Klubu Przedsiębiorczych Mam w Olsztynie”.

Zdjęcia można obejrzeć na Facebook PCPROLSZTYN.

- uruchomiono kampanię marketingową i zasięgową w Internecie. To oznacza, że treści kampanii wraz z banerkami pojawiały się cyklicznie na stronach internetowych: www.gazetaolsztyńska.pl, www.olsztyn.wm.pl, www.dywity.wm.pl, www.jonkowo.wm.pl, www.stawiguda.wm.pl. W/w Kampania ustawiona była na 300 tysięcy emisji;

- Podjęto działania, aby nieodpłatnie wyeksponować plakat kampanii „Rodzina zastępcza-profesja z misją” w autobusach MPK, które swoją trasę mają na terenie Powiatu Olsztyńskiego;

- treści kampanii były również promowane podczas audycji radiowych Pani Alicji Kulik w Radio Olsztyn pt. „Rodzina” z udziałem opiekuna zastępczego będącego zawodową rodziną zastępczą pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego, wyemitowany 27.10.2020 r. oraz pn.: „Przystań pod drzewami” z udziałem opiekunów zastępczych prowadzących Rodzinny Dom Dziecka, wyemitowany 30.04.2021 r., „Podarunek” nagrany z zawodową rodziną zastępczą, emisja w dniu 21.12.2021 r., „Wdzięczność” - 27.05.2022 r. z udziałem opiekunów zastępczych prowadzących Rodzinny Dom Dziecka, „Poziomki”- 02.12.2022 r. z udziałem niezawodowej rodziny zastępczej, 29.11.2022 r. Radio UWMFM audycja „Stacja Dobro” z udziałem niezawodowej rodziny zastępczej, „Dom Elizy”- 01.06.2023 r. z udziałem niezawodowych opiekunów zastępczych. Ponadto systematycznie w telewizji lokalnej pracownicy Centrum promowali ideę rodzicielstwa zastępczego.

- w dniu 30.03.2020 r. powstał Fanpage PCPR Olsztyn na Facebooku, który został stworzony i jest prowadzony głównie z myślą o promowaniu idei rodzicielstwa zastępczego oraz przekazywaniu bieżących działań PCPR.

- rozpoczęto inicjatywę pn. „Rodzina zastępcza w praktyce”- rozmowy z rodzicami zastępczymi i innymi osobami dla których temat rodzicielstwa zastępczego jest bliski. Efekty tych rozmów opublikowane były na stronie internetowej tutejszego Centrum oraz Facebooku. Celem inicjatywy jest przybliżenie specyfiki funkcjonowania rodzin zastępczych, w tym problemów i zagadnień charakterystycznych dla tego rodzaju rodzicielstwa. Prezentowane teksty są zaproszeniem do refleksji nad złożonością idei rodzicielstwa zastępczego, nie zaś oceną postaw i poglądów rozmówców. Teksty w ramach inicjatywy kierowane są przede wszystkim do osób rozpatrujących chęć założenia rodziny zastępczej i do istniejących rodzin zastępczych, osób współpracujących z rodzinami zastępczymi, a także wszystkich zainteresowanych tematem rodzicielstwa zastępczego.

Inicjatywa kontynuowana będzie w latach następnych z uwagi na pozytywne informacje zwrotne po publikacjach wywiadów. na stronach internetowych Powiatu Olsztyńskiego/PCPR/partnerów z terenu powiatu olsztyńskiego oraz w mediach społecznościowych/telewizji /radia/ gazety lokalnej. Prezentowane wywiady stanowią także ważne narzędzie edukacyjne;

- w latach 2020 – 2023 tutejsze Centrum wzięło udział w konkursie grantowym Fundacji EY z Warszawy, gdzie zawnioskowało o środki finansowe zewnętrzne na potrzebę działań kampanii promującej ideę rodzicielstwa zastępczego pn. :„Rodzina zastępcza – profesja z misją”;

W roku 2021r. PCPR w Olsztynie został laureatem konkursu Fundacji EY pn.: „Dzień Rodzicielstwa Zastępczego-kampania społeczna” i otrzymało dodatkowe środki finansowe,

w wysokości 8 tysięcy złotych na działania kampanii pn.: „Rodzina zastępcza-profesja z misją”, m.in. na:

- kontynuowanie inicjatywy spotkań pracowników Centrum, opiekunów zastępczych ze społecznością lokalną gmin powiatu olsztyńskiego;
- kontynuowanie inicjatywy pn. „Rodzina zastępcza w praktyce”- rozmowy z rodzicami zastępczymi i innymi osobami dla których temat rodzicielstwa zastępczego jest bliski;
- ekspozycja dwustronna plakatów promujących ideę rodzicielstwa zastępczego w autobusach podmiejskich jeżdżących z Olsztyna na teren powiatu olsztyńskiego;
- wykonanie reportażu filmowego na temat życia codziennego rodzin zastępczych (4-5 rodzin): forma teledyskowa - reklamowa oraz prezentowanie w/w reportażu filmowego na temat życia codziennego rodzin zastępczych w mediach, w tym społecznościowych oraz w podmiotach naszych partnerów.
- wykonanie i prezentacja reportażu zdjęciowego rodzin zastępczych w formie wystaw/ekspozycji, łącznie min. 30 wystaw w miejscu wskazanym przez naszych partnerów oraz w mediach społecznościowych. Ponadto trwają poszukiwania narzędzi, które dotychczas nie były wykorzystywane w zakresie promocji rodzicielstwa zastępczego np.: wykonanie murali na budynkach powiatu olsztyńskiego. W planach jest przygotowanie i zorganizowanie kampanii billboardowej i medialnej, informacyjnej oraz promocyjnej w zakresie promowania idei rodzicielstwa zastępczego.

- artykuły w lokalnej prasie: 21.06.2021r., na łamach Gazety Olsztyńskiej ukazał się artykuł pn. „PCPR poszukuje chętnych do zostania rodziną zastępczą”, 22.06.2021r., na łamach Gazety Olsztyńskiej ukazał się artykuł pn. „I ty możesz zostać rodziną zastępczą”, 27.10.2022 r., na łamach Gazety Olsztyńskiej ukazał się artykuł pn. „Dzieci czekają na rodziców zastępczych”, na łamach dwumiesięcznika Gazety Dywickiej (numer 87, kwiecień czerwiec 2023 r.) ukazał się artykuł pn. „Profesja z Misją”

- prezentacja reportażu filmowego podczas VII Konferencji Urzędu Marszałkowskiego z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego w Olsztynie w dniu 24.05.2022 r. oraz działań kampanii społecznej: „RODZINA ZASTĘPCZA-PROFESJA Z MISJĄ”.

- wystawa fotograficzna: została przygotowana na podstawie zdjęć przygotowanych podczas reportażu fotograficznego w 2021 roku z 5 zawodowymi rodzinami zastępczymi i osobami prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz ich wychowankami. Wystawa jest eksponowana w różnych miejscach na terenie Powiatu Olsztyńskiego oraz poza nim. Otwarcie w/w wystawy nastąpiło 17.01.2022 r. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Olsztynie przy Placu Bema 5 w obecności Pana Andrzeja Abako - Starosty Olsztyńskiego, Pani Joanny Michalskiej - Wicestarosty Olsztyńskiego oraz Pana Arkadiusza Patureja- Dyrektora PCPR w Olsztynie oraz lokalnych mediów.

Ekspozycja wystawy fotograficznej pn. „Rodzina zastępcza-profesja z misją” w roku 2022: Starostwo Powiatowe w Olsztynie, pl. Bema 5: 17.01.-23.03.2022 r.; Parafia Rzymsko-Katolicka św. Anny w Barczewie: 28.03.-20.04.2022 r.; Muzeum Budownictwa Ludowego-Park Etnograficzny w Olsztynku: 20.04.-20.05.2022 r.; VII Konferencja Urzędu Marszałkowskiego z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego w Olsztynie, budynek CEiK: 24.05.2022 r.; Publiczna Biblioteka w Świątkach: 27.05.-20.06.2022 r.; Centrum Kultury i Sportu w Biskupcu: 21.06.-21.07.2022 r.; Publiczna Biblioteka w Dywitach: 22.07.-31.08.-2022 r.; Jeziorany, plenerowe wydarzenie zorganizowane przez SP Jeziorany, MOPS Jeziorany oraz OSiR Jeziorany: 25.09.2022 r.; Wiejski Dom Kultury w Sząbruku: 13.10.-5.12.2022 r.; Centrum Konferencyjno-Edukacyjne UWM: 5.12.-23.12.2022 r.;

Ekspozycja wystawy fotograficznej pn. : „Rodzina zastępcza-profesja z misją” w roku 2023:
Gminny Ośrodek Kultury w Stawigudzie: 16.01-17.02.2023 r.; Urząd Gminy Jonkowo: 01.03.-03.04.2023 r.; Starostwo Powiatowe w Olsztynie, pl. Bema 5: 03.04.-05.05.2023 r.; Gminny Ośrodek Kultury w Kolnie: 05.05.-16.06.2023 r.; Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie: 16.06.-14.07.2023 r.; Urząd Wojewódzki w Olsztynie: 17.07.-21.08.2023 r.; Filharmonia Warmińsko-Mazurska w Olsztynie: 21.08.-14.09.2023 r., 14.09.-16.10.2023 r. Parafia Znalezienia Krzyża Świętego w Klebarku Wielkim; 16.10.- 13.11.2023 r. Parafia Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych w Dobrym Mieście.

Ekspozycja wystawy realizowana jest w każdej gminie Powiatu Olsztyńskiego a także w miejscach na terenie Miasta Olsztyna, gdzie często przebywają mieszkańcy powiatu;

- wysyłka e-maili z prośbą o rozpowszechnianie informacji na temat kampanii społecznej promującej ideę rodzicielstwa zastępczego „Rodzina zastępcza-profesja z misją”: w roku 2022 wysyłano ponownie prośby o udostępnianie informacji nt. kampanii do: Urzędów Gmin, Urzędów Miast, Ośrodków Pomocy Społecznej, Centrów Kultury, Ośrodków Kultury oraz Bibliotek funkcjonujących na terenie 12 gmin powiatu olsztyńskiego: Dobre Miasto, Jonkowo Dywity, Świątki, Purda, Kolno, Biskupiec, Barczewo, Jeziorany, Olsztynek, Stawiguda, Gietrzwałd. W korespondencji zawarto prośbę o udostępnianie treści zamieszczanych na profilu PCPR na portalu Facebook;

- dystrybucja 5 tysięcy sztuk ulotek oraz plakatów na terenie gmin: Jonkowo, Dobre Miasto, Olsztynek, Barczewo, Biskupiec, Gietrzwałd, Świątki, Jeziorany, Kolno, Purda, Dywity, Stawiguda. Materiały promocyjne zostały rozdysponowane przez pracowników tutejszego Centrum, w urzędach gmin/miast, ośrodkach pomocy społecznej, centrach kultury, bibliotekach, parafiach rzymsko-katolickich na terenie powiatu olsztyńskiego;

- zakup koszulek dla kadry PCPR w Olsztynie oraz pakietu prezentowego z logo kampanii Rodzina zastępcza-profesja z misją wykorzystywanych w celach promocyjnych podczas imprez lokalnych;

- mobilna promocja rodzicielstwa zastępczego -OLOGOWANE SAMOCHODY: pracownicy tutejszego Centrum przemieszczają się po terenie Powiatu Olsztyńskiego oraz miasta Olsztyna samochodami służbowymi (obecnie dwoma), które zostały oklejone materiałami promującymi rodzicielstwo zastępcze;

- promocja rodzicielstwa zastępczego w oświacie na terenie powiatu olsztyńskiego: wysyłka e-maili do szkół podstawowych i ponadpodstawowych na terenie powiatu olsztyńskiego z prośbą o zamieszczenie informacji nt. kampanii w systemie LIBRUS, celem dotarcia informacji do jak największej liczby osób;

-promocja rodzicielstwa zastępczego w mediach (radio/prasa/telewizja/media społecznościowe): aktywne prowadzenie profilu PCPR na portalu społecznościowym Facebook, aktualnie stronę PCPR Olsztyn obserwuje 1179 osób;

Głównym przekazem kampanii społecznej promującej ideę rodzicielstwa zastępczego pn. : **„Rodzina zastępcza - profesja z misją”** jest uświadomienie osobom ze środowiska lokalnego (z 12 gmin Powiatu Olsztyńskiego), władzom samorządowym oraz innym zainteresowanym osobom a także potencjalnym kandydatom, **że rodzicielstwo zastępcze nie jest tylko misją ale również może być profesją i sposobem na życie.** Ponadto niezwykle ważnym elementem jest nieustająca edukacja środowiska lokalnego oraz władz samorządowych na temat specyfiki rodzicielstwa zastępczego oraz uświadomienie W/w zakresu potrzeb i problemów z jakimi się borykają rodzice zastępczy oraz w jakich obszarach

potrzebują aktualnie wsparcia a także przedstawienie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego.

Powyższa kampania w latach 2024 – 2026 będzie wspierana również z wykorzystaniem środków pochodzących z projektów zewnętrznych, w tym unijnych. W przypadku otrzymania dofinansowania, PCPR w Olsztynie podejmie działania w kierunku promocji rodzicielstwa zastępczego podczas spotkań ze społecznością lokalną, odświeżenia/odnowienia ulotki i plakatu kampanii, wykonania muralu z grafiką zawierającą treści kampanii, przygotowania nowego reportażu filmowego oraz fotograficznego z uczestnictwem opiekunów zastępczych i ich wychowanków, ekspozycji spotu reklamowego, organizacji wystawy fotograficznej na terenie 12 Gmin Powiatu Olsztyńskiego, zakupu materiałów promocyjnych, wydania pozycji książkowej „Rodzicielstwo zastępcze w praktyce”, reklamy na tyłach autobusów podmiejskich oraz innych wg potrzeb i diagnozy środowiska lokalnego.

Stan końcowy na dzień 01.12.2023 r. :

169 rodzin zastępczych, gdzie umieszczonych jest 294 dzieci

Szczegółowe dane odnośnie ilości i rodzajów pełnionych funkcji przez opiekunów zastępczych oraz liczby ich podopiecznych w całym Powiecie Olsztyńskim **na dzień 01.12.2023 r.**, obrazuje poniższa tabela:

Lp.	Forma rodzinnej pieczy zastępczej	Ilość rodzin	Ilość dzieci
1	Spokrewniona RZ	105	141
2	Niezawodowa RZ	43	56
3	Zawodowa RZ, w tym:	14	43
	Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	2	7
	Zawodowa specjalistyczna	2	2
4	Rodzinny dom dziecka	7	54
	Łącznie	169	294

Wysokość i rodzaj wypłaconych opiekunom zastępczym świadczeń pieniężnych w latach 2011 - 2023 i prognozę na lata 2024 – 2026 obrazuje poniższa tabela:

Rok	Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka	Jednorazowa pomoc na pokrycie wydatków związanych z przyjęciem dziecka	Jednorazowa pomoc losowa	Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego	Wynagrodzenia opiekunów zastępczych i rodzin pomocowych i osób do pomocy w gospodarstwie domowym łącznie ze składkami	Środki wydatkowane na nasze dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów	Remonty	Wypoczynek dzieci	Łączna kwota
2011	2.696.553	26.455	1.032	-	594.157	288.673	-	-	3.606.870
2012	3.273.264	40.161	2.200	63.664	677.847	290.627	-	-	4.324.289
2013	3.320.094	41.757	19.260	113.192	700.936	294.801	-	-	4.468.840
2014	3.466.740	19.963	7.524	128.842	665.142	360.339	9.655	1.800	4.630.845
2015	3.550.384	39.547	6.899	139.261	918.863	437.851	13.165	4.300	5.110.270
2016	3.502.298	40.001	4.760	142.863	962.128	437.564	17.850	7.700	5.115.164
2017	3.410.432	40.597	25.769	149.651	1.025.253	449.947	22.000	5.100	5.128.749
2018	3.353.724	48.721	24.446	161.303	1.234.000	480.710	21.771	6.000	5.330.675
2019	3.357.787	43.434	18.799	181.056	1.295.213	501.945	23.572	3.600	5.425.406
2020	3.340.592	51.060	20.717	191.525	1.518.664	442.795	19.598	6.900	5.591.851
2021	3.508.270	32.897	10.719	231.244	1.698.966	416.340	26.000	7.200	5.931.636
2022	3.488.363	41.473	13.040	262.120	1.872.367	416.148	28.000	7.500	6.129.011
2023	3.860.000	46.000	22.000	400.000	2.100.000	450.000	18.000	7.000	6.903.000
2024	4.000.000	50.000	22.000	420.000	2.500.000	460.000	20.000	8.200	7.480.200
2025	4.200.000	53.000	24.000	440.000	2.600.000	480.000	22.000	8.800	7.827.800
2026	4.400.000	55.000	25.000	460.000	2.700.000	500.000	24.000	8.800	8.172.800

3. OCENA SYTUACJI INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE OLSZTYŃSKIM, PLAN OGRANICZANIA LICZBY DZIECI W INSTYTUCJONLANEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ I PROGNOZA NA LATA 2024-2026.

Stan początkowy w 2001 r.

4 jednostki organizacyjne: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie

oraz 3 placówki opiekuńczo - wychowawcze:

-w Biskupcu z liczbą miejsc 34,

-w Gryźlinach z liczbą miejsc 38,

-w Olsztynku z liczbą miejsc 57

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie od wielu lat zaangażowane jest w proces deinstytucjonalizacji domów dla dzieci tj.: w tworzenie jednolitego systemu przenikania zdeinstytucjonalizowanej pieczy zastępczej z rodzinną pieczą zastępczą a także prowadzenie kampanii promującej ideę rodzicielstwa zastępczego: „Rodzina zastępcza-profesja z misją”, celem zminimalizowania umieszczeń w pieczy instytucjonalnej.

I ETAP: Po przejściu przez PCPR, od resortu oświaty zadań z zakresu opieki nad rodziną i dzieckiem jako priorytetowym zadaniem stało się zorganizowanie skutecznego systemu opieki nad rodziną i dzieckiem. Zmiany w tej sferze zapoczątkowała Uchwała Nr XIII/216/2000 Rady Powiatu w Olsztynie z dnia 8.09.2000 r. w sprawie przyjęcia lokalnego programu pomocy społecznej w zakresie opieki nad rodziną i dzieckiem w Powiecie Olsztyńskim pod nazwą „Kierunki zmian w Powiecie Olsztyńskim w systemie opieki nad rodziną i dzieckiem. Do osiągnięć pracowników Centrum należy uznać zaangażowanie w akcję „Szukam Rodziny Zastępczej” prowadzonej przez powiat olsztyński wspólnie z Urzędem Marszałkowskim od 2004r. W/w akcja pozwoliła na skuteczne działania w zakresie standaryzacji placówek opiekuńczo-wychowawczych. Przede wszystkim w 2004r. (uchwała nr 62/1/2004 Zarządu Powiatu w Olsztynie z dn.11.02.2004r.) została w znacznej części wygaszona działalność oddziału do lat 3 w Domu dla Dzieci (DdD) „Nad Jeziorem” w Olsztynku oraz nastąpiło zastąpienie tej formy rodzinną opieką zastępczą, uwzględniając zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego. W 2005r. została ograniczona liczba dzieci przebywających w placówkach do 30 dzieci (uchwała nr 143/4/2005 Zarządu Powiatu w Olsztynie z dn. 31.08.2005r.), zapewniając jednocześnie potrzebującym stosowną opiekę. W tym samym roku został zlikwidowany Dom dla Dzieci „Keja” w Biskupcu na 30 miejsc, a od 2006 r. nastąpiło rozpoczęcie działalności rodzinno-podobnej placówki Domu dla Dzieci „Keja” w Biskupcu dla 14 wychowanków (uchwała nr 145/1/2005 Zarządu Powiatu w Olsztynie z dn.12.09.05r.). Również pozostałe placówki Powiatu Olsztyńskiego sukcesywnie zmniejszały liczbę wychowanków i standaryzowały swoje usługi.

II ETAP: Od 2012 r. rozpoczęto następny etap deinstytucjoanlizacji tj. Dom dla Dzieci „Nad Jeziorem” w Olsztynku o liczbie miejsc 30, który funkcjonował jako wielofunkcyjna placówka opiekuńczo-wychowawcza przekształcono w Dom dla Dzieci „Nad Jeziorem” w Olsztynku - placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu interwencyjnego o liczbie miejsc 14 oraz Dom dla Dzieci Nr 2 „Nad Jeziorem”-placówkę socjalizacyjną. W 2016 roku zmieniono w/w Domom nazwy na Dom dla Dzieci „Pod Skrzydłami” w Olsztynku o liczbie miejsc 14/typu socjalizacyjnego oraz Dom dla Dzieci „Zgoda” w Olsztynku o liczbie miejsc 14/ typu interwencyjnego .

Od 2019 r. rozpoczęto ostatni etap deinstytucjonalizacji typu zakładowego w Domu dla Dzieci w Gryźlinach, w tym m.in. odejście od hierarchicznej struktury zatrudnienia oraz utrzymania części administracyjnej i obsługi w niezbędnym do tego celu zakresie a także zmniejszenie liczby miejsc w DdD w Gryźlinach z 30 do 14.

Obecnie wszystkie cztery Domy dla Dzieci są 14-to osobowe, spełniające w/w kryteria placówek rodzinno-podobnych bez hierarchicznej struktury zatrudnienia, z administracją i obsługą w niezbędnym zakresie, w bezpośrednim kontakcie dzieci wyłącznie z wychowawcami i specjalistami.

III ETAP: Od 01.01.2020 r. stworzono docelowo jednolity system przenikania się pieczy zastępczej instytucjonalnej rodzinno-podobnej z pieczą zastępczą rodzinną, z jednoczesnym całkowitym odejściem od opieki instytucjonalnej zakładowej.

Taka organizacja pieczy zastępczej jest innowacyjna, nieliczna w skali kraju i dająca wymierne korzyści finansowe. Jest powtarzalna i możliwa do przeniesienia modułowego do innych powiatów. W wyniku połączenia Domów dla Dzieci z PCPR w Olsztynie, uległy one likwidacji jako odrębne jednostki budżetowe i włączone zostały w strukturę organizacyjną tutejszego Centrum, a osobą kierującą jest Dyrektor PCPR w Olsztynie.

System instytucjonalnej pieczy zastępczej wymagał zrationalizowania w celu podniesienia jego efektywności w wykorzystaniu zatrudnionej kadry. Nadano nowy Regulamin Organizacyjny PCPR, określający zasady organizacji oraz strukturę i zakres działania komórek wewnętrznych, samodzielnych stanowisk pracy i zespołów. Połączenie poprawiło efektywność gospodarowania środkami publicznymi, w tym obniżenie kosztów funkcjonowania Domów dla Dzieci oraz sprawniejsze wykonywanie zadań przez nasz Powiat. Możliwe stało się zapewnienie kompleksowego wsparcia wychowanków, a także lepszego przepływu informacji, zarówno w zakresie ich potrzeb oraz dostępu do świadczeń. Przyczyniło się to do skuteczniejszego monitorowania wykorzystania środków z pomocy społecznej, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, pozwoliło efektywniej wykorzystywać zasoby kadrowe i majątkowe oraz usprawniło proces zarządzania, przepływu i wymiany informacji.

Centrum posiada w swoim zasobie 11 mieszkań, które stanowią odrębną własność dla usamodzielniającej się młodzieży. Tryb umieszczania oraz sposób organizacji pracy ustala Dyrektor Centrum, uwzględniając aktualną życiową sytuację wychowanka pieczy zastępczej. W roku 2020 powstał Zespół do spraw szkoleń, strategii, prognoz społecznych, projektów oraz organizacji wsparcia specjalistycznego w tym Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, następnie w roku 2021 przekształcił się w Zespół do spraw wsparcia i poradnictwa specjalistycznego, który w swoich zadaniach ma m.in. promocję rodzicielstwa zastępczego, kwalifikację kandydatów, organizację wsparcia (m.in. grupy wsparcia, szkolenia, warsztaty, wydarzenia na rzecz pieczy zastępczej), w tym również specjalistycznego dla pieczy zastępczej.

IV ETAP: Planowanym działaniem jest dalsza deinstytucjonalizacja, zmierzająca do zmniejszenia liczby wychowanków w domach dla dzieci powiatu olsztyńskiego z 14 na -7/8 Ponadto będzie prowadzona stała kampania społeczna promująca ideę rodzicielstwa zastępczego, w celu pozyskiwania do współpracy rodzin zastępczych, która jest wartością stałą w Powiecie Olsztyńskim, pozwalająca konsekwentnie zmniejszać liczbę dzieci w opiece zastępczej instytucjonalnej.

Uwzględniając kubaturę i architekturę obecnego budynku Domu dla Dzieci w Gryźlinach utrzymanie tego obiektu wydaje się mało zasadne zarówno z ekonomicznego jak i praktycznego punktu widzenia. Przyszłość w/w Domu dla Dzieci należy wiązać z wybudowaniem jednego mniejszego domu lub zmiany lokalizacji w/w Domu dla 14-stu

wychowanków albo kupno dwóch obiektów dla 7/8 wychowanków każdy. Powyższe wymaga w najbliższym czasie ustaleń z władzami Powiatu Olsztyńskiego.

Planowane są również działania zmierzające do realizacji projektów w przyszłości wspierających deinstytucjonalizację oraz pieczę zastępczą.

Stan końcowy na dzień 1.12.2023 r. r.

I jednostka organizacyjna: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie z 4 punktami wychowawczymi tj. Domami dla Dzieci :

-w Biskupcu z liczbą miejsc 14,

-w Gryźlinach z liczbą miejsc 14,

-dwóch w Olsztynku, każdy z liczbą miejsc 14

Wysokość średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu olsztyńskiego w latach 2018 – 2023 przedstawia się następująco:

Nazwa i typ placówki opiekuńczo – wychowawczej	Liczba statutowa miejsc	Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej w latach :					
		2018	2019	2020 od 01.01 wszystkie 4 domy dla dzieci znajdują się w strukturze PCPR w Olsztynie jako punkty wychowawcze	2021	2022	2023
Dom dla Dzieci im. Michała Lengowskiego w Gryźlinach (socjalizacyjna)	30 14 od 01.01.2021	4.129,00	4.473,00	4.670,00	5.296,00	6.651,00	7.236,00
Dom dla Dzieci „Keja” w Biskupcu (socjalizacyjna)	14	3.936,00	4.141,00	4.643,00	4.223,00	4.670,00	5.279,00
Dom dla Dzieci „Zgoda” w Olsztynku (interwencyjna)	14	4.752,00	5.023,00	5.831,00	5.389,00	5.993,00	6.720,00

Dom dla Dzieci „Pod Skrzydłami” w Olsztynku (socjalizacyjna)	14	4.479,00	4.769,00	5.302,00	5.087,00	5.841,00	6.287,00
--	----	----------	----------	----------	----------	----------	----------

4. USAMODZIELNIANIE MŁODZIEŻY Z PIELCZY ZASTĘPCZEJ

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie świadczy pomoc usamodzielniającej się młodzieży z pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) przyznając świadczenia na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie.

Świadczy również szeroko zakrojoną pracę socjalną oraz poradnictwo, w tym pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych. Wychodząc naprzeciw potrzebom wychowanków, tutejsze Centrum posiadając w swojej dyspozycji 11 mieszkań usamodzielnień umiejscowionych na terenie Powiatu Olsztyńskiego, ma możliwość wspierać młodzież również w w/w sposób.

Tryb umieszczania oraz sposób organizacji pracy ustala Dyrektor Centrum, uwzględniając aktualną życiową sytuację wychowanka pieczy zastępczej. Dzięki zabezpieczeniu warunków mieszkaniowych, wychowankowie mają możliwość kontynuowania nauki i realizacji Indywidualnego Programu Usamodzielnienia.

W ramach Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014-2020, tutejsze Centrum od września 2017 r. do grudnia 2019 r. zrealizowało dwa projekty konkursowe (przez 28 miesięcy każdy), w tym jeden projekt partnerski z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy. Swym zasięgiem obejmował łącznie cały obszar Powiatu Olsztyńskiego oraz Powiatu Nidzickiego tj. projekt pn. „Aktywizujemy – usamodzielniamy -1” obejmował 6 gmin Powiatu Olsztyńskiego (Biskupiec, Dobre Miasto, Jeziorany, Olsztynek, Kolno, Świątki) nie wchodzących w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Olsztyna a także Gminy Powiatu Nidzickiego natomiast projekt pn. „Aktywizujemy i usamodzielniamy -2” obejmował 6 Gmin Powiatu Olsztyńskiego (Stawiguda, Gietrzwałd Jonkowo, Purda, Barczewo, Dywity) wchodzących w skład MOF Olsztyna oraz Miasto Olsztyn.

Końcowym efektem kompleksowym działań projektów pn. „Aktywizujemy i usamodzielniamy -1” oraz „Aktywizujemy i usamodzielniamy -2” skierowanych m.in. do usamodzielniającej się młodzieży z pieczy zastępczej była m.in.: poprawa jakości życia, nabycie lub zwiększenie umiejętności społecznych, kompetencji wychowawczych, umiejętności i kwalifikacji zawodowych oraz samodzielności w dorosłym życiu. W trakcie trwania całego okresu realizacji do projektu pn.: „Aktywizujemy i Usamodzielniamy-1” przystąpiło 77 osób, a do projektu pn.: „Aktywizujemy i Usamodzielniamy- 2” przystąpiło 70 osób.

Osoby wchodzące w proces usamodzielnienia bardzo często nie mogą liczyć na pomoc podstawowej komórki społecznej jaką jest rodzina. Brak wsparcia psychicznego, emocjonalnego i materialnego młodych osób u progu dorosłości może skutkować bezradnością wobec nowej sytuacji, uczuciem zagubienia i alienacji, a w konsekwencji marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Bez wsparcia z zewnątrz i wskazania alternatywnych wzorców i sposobu życia osoby usamodzielniane mają zmniejszone szanse na normalne życie.

Realizacja działań merytorycznych w przedstawionych projektach, dają młodym ludziom szansę na poznanie pozytywnych wzorców i wspierają ich w dążeniu do realizowania życia tak, aby stali się ludźmi niezależnymi, aktywnymi zawodowo, gotowymi do dorosłego życia w społeczeństwie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie poszukuje w dalszym ciągu możliwości pozyskania środków zewnętrznych w celu wdrażania działań wspierających dla usamodzielniającej się młodzieży.

W związku z planowaną realizacją projektu strategicznego „Piecza zastępcza w Powiatach Olsztyńskim i Nidzickim. Profesja z misją” tutejsze Centrum planuje dodatkowe wsparcie wychowanków przygotowujących się do usamodzielnienia w przyszłości poprzez szereg wielorakich działań.

Dzięki diagnozie psychologicznej i zawodowej oraz stworzeniu indywidualnej ścieżki reintegracji, możliwe będzie uwzględnienie szeroko zakrojonego wsparcia biorąc pod uwagę zasoby, potencjał oraz predyspozycje i potrzeby usamodzielniającej się młodzieży.

Dla części wychowanków zrekrutowanych w ramach projektu, zostanie zaproponowany tzw.: „Pakiet na start”, który wyposaży wychowanka w niezbędne umiejętności i wiedzę potrzebne i na rynku pracy i w codziennym funkcjonowaniu.

Ważną rolę w procesie usamodzielnienia pełni opiekun usamodzielnienia, który wdraża wychowanka w dorosłe życie. Dla części kandydatów na opiekunów usamodzielnienia młodzieży biorącej udział w projekcie, zostanie zaproponowane szkolenie, które poszerzy ich katalog umiejętności pozwalając treściwiej wdrożyć wychowanka w dorosłą codzienność.

Osobom biorącym udział w projekcie zostaną zaproponowane kursy zawodowe/edukacyjne wynikające z ich predyspozycji i potrzeb, które poprawią ich samoocenę oraz zwiększą możliwości zatrudnienia na rynku pracy.

W miarę możliwości wychowankowie biorący udział w projekcie, będą mieli możliwość odbycia staży zawodowych, które umożliwią im przygotowanie się do zadań związanych z podjęciem pracy. Poprawiłoby to też sytuację finansową wychowanków, ułatwiając wejście w dorosłe życie.

Powyższe propozycje działań zostały wpisane w projekt strategiczny ROPS Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Marszałkowskiego, oczekujemy obecnie na zatwierdzenie wniosku lub ewentualne negocjacje w powyższym zakresie.

5. PLAN ROZWOJU RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ I ZMIAN W POWIATOWYM CENTRUM POMOCY RODZINIE W OLSZTYNIE.

Ilość rodzin objętych opieką koordynatorów w latach 2012 – 2023 oraz prognozę na lata 2024 – 2026 przedstawia poniższa tabela:

Rok	Liczba koordynatorów (etat)	Liczba rodzin objętych opieką
2012	2	33
2013	2	33

2014	5	106
2015	14	183
2016	12	182
2017	11	163
2018	11	155
2019	11	138
2020	11	119
2021	11	121
2022	11	133
2023	11	136
Plan 2024	10	150
Plan 2025	10	150
Plan 2026	10	150

Limit zawieranych umów z zawodowymi rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rodzinne domy dziecka na lata 2024-2026 oraz stan na lata 2018-2023 przedstawia się następująco:

Rok	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinne Domy Dziecka	Ogółem
	Zawodowe	Specjalistyczne	Pogotowia rodzinne		
2018	11	3	2	6	22
2019	11	3	2	6	22
2020	11	3	3	7	24
2021	9	3	3	7	22
2022	9	2	3	7	21
2023	11	2	3	7	23
Plan					
2024	11	2	3	7	23
2025	12	2	3	7	24
2026	13	3	4	8	28

Prognoza limitu umów zawieranych z osobami do pomocy przy sprawowaniu opieki i przy pracach gospodarskich, rodzinami pomocowymi na lata 2023 – 2026 oraz stan na lata 2018 - 2023 przedstawia się następująco:

Rok	Ilość zawartych umów z osobami do pomocy	Ilość zadeklarowanych rodzin pomocowych
2018	15	6
2019	16	6
2020	19	6
2021	22	6
2022	20	6
2023	18	6
Plan		
2024	20	6
2025	21	6
2026	25	6

6. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU WRAZ Z PRZEWIDYWANYMI EFEKTAMI

CEL GŁÓWNY				
WZMOCNIENIE PROCESU DEINSTYTUCJONALIZACJI PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE OLSZTYŃSKIM				
CEL SZCZEGÓŁOWY:		PROMOCJA IDEI RODZICIELSTWA ZASTĘPCZEGO W RAMACH KAMPANII PN: „RODZINA ZASTĘPCZA-PROFESJA Z MISJĄ”		
Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Przewidziane efekty	Częstotliwość
Organizacja i przeprowadzenie spotkań/wydarzeń/pikników ze społecznością lokalną w zakresie promocji rodzicielstwa zastępczego	PCPR	2024-2026	Zwiększenie świadomości społecznej i podejmowanie inicjatyw dotyczących promocji zastępczych form	Na bieżąco
Organizacja powiatowego dnia rodzicielstwa				

zastępczego			opieki rodzinnej	
Przygotowanie i zakup produktów promocyjnych				
Promocja rodzicielstwa zastępczego w komunikacji miejskiej i podmiejskiej, w tym: w autobusach/ /z tyłu autobusów oraz w przestrzeni publicznej				
Przygotowanie i wykonanie reportaży fotograficznych i filmowych na temat rodzicielstwa zastępczego oraz organizacja wystaw/ekspozycji w tym zakresie				
Audycje w lokalnych rozgłośniach radiowych na temat rodzicielstwa zastępczego				
Przeprowadzenie i opracowanie wywiadów/ rozmów z funkcjonującymi opiekunami zastępczymi, mającymi wartość edukacyjną dla społeczności lokalnej oraz przedstawiające obecny wizerunek rodzicielstwa/ udostępnienie powyższego materiału w mediach, w tym społecznościowych	Media lokalne			
Opracowanie i druk pozycji książkowej na temat specyfiki rodzicielstwa zastępczego wykorzystując materiał merytoryczny inicjatywy pn.: Rodzicielstwo zastępcze w praktyce.				
Przygotowanie i zorganizowanie kampanii m.in. billboardowej,				

i medialnej, informacyjnej oraz promocyjnej				
Wdrażanie w miarę możliwości finansowych innych działań promujących rodzinną pieczę zastępczą, np.: murale na budynkach na terenie powiatu olsztyńskiego				
CEL SZCZEGÓŁOWY:	ZWIĘKSZENIE ILOŚCI RODZIN ZASTĘPCZYCH- POZYSKIWANIE RODZIN ZASTĘPCZYCH, SZKOLENIE I DOKSZTAŁCANIE			
Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Przewidziane efekty	Częstotliwość
Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze	PCPR	2024-2026	Zwiększenie liczby profesjonalnie przygotowanych osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz rozwój świadomości rodzin i ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych	Na bieżąco
Prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz rodziny pomocowe				
Zwiększenie efektywności pracy i rozwoju zawodowego rodzin zastępczych poprzez systematyczne doskazywanie się, m.in organizacja szkoleń				
CEL SZCZEGÓŁOWY:	WSPARCIE PIECZY ZASTĘPCZEJ			
Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Przewidziane efekty	Częstotliwość
Zapewnienie wsparcia w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin zastępczych poprzez poradnictwo psychologiczne, prawne i inne według potrzeb	PCPR	2024-2026	Zwiększenie świadomości i wiedzy wśród rodzin dotyczących opieki i wsparcia małoletnich	Na bieżąco
Organizacja i prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych				
Organizacja warsztatów umiejętności wychowawczych dla opiekunów zastępczych,				

m.in. Szkoły dla Rodziców				
Współpraca koordynatora z asystentem rodziny pod kątem planowania pracy z rodziną biologiczną i zastępczą oraz dzieckiem przebywającym w pieczy zastępczej.	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej			
CEL SZCZEGÓŁOWY:	WSPARCIE PROCESU USAMODZIELNIANIA			
Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Przewidziane efekty	Częstotliwość
Wsparcie finansowe i rzeczowe dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej poprzez pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie i zagospodarowanie	PCPR	2024-2026	Zabezpieczenie potrzeb usamodzielnianych wychowanków	Na bieżąco
Profesjonalizacja opiekunów usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej, w tym szkolenia pod kątem prowadzenia indywidualnego programu usamodzielnienia				
Tworzenie wraz z wychowankiem Indywidualnych Programów Usamodzielnienia				
Zabezpieczenie mieszkań usamodzielnień dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej				Wg potrzeb

CEL SZCZEGÓŁOWY:	PODNOSENIE JAKOŚCI USŁUG NA RZECZ PIECZY ZASTĘPCZEJ			
Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Przewidziane efekty	Częstotliwość
Dostosowanie liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej do zapisów ustawy	PCPR	2024-2026	Zwiększenie kwalifikacji i wsparcie kadry PCPR, zwiększenie dostępności usług innych specjalistów i instytucji dla rodzin zastępczych	Na bieżąco
Wielokierunkowe szkolenia specjalistyczne, podnoszące wiedzę i kompetencje osobowościowe, zawodowe oraz zapobiegające wypaleniu zawodowemu kadry PCPR oraz pracowników jednostek pomocy społecznej i integracji społecznej				
Rozwój wolontariatu dla dzieci i młodzieży w pieczy zastępczej				
Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, sądami rodzinnymi, placówkami oświatowymi, służby zdrowia oraz organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami na rzecz wsparcia systemu pieczy zastępczej				
CEL SZCZEGÓŁOWY:	ROZWÓJ RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ			
Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Przewidziane efekty	Częstotliwość
Plan rozwoju rodzinnych form pieczy w latach 2024-2026	PCPR	2024-2026	Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych, zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego i specjalistycznych oraz Rodzinnych Domów Dziecka	Na bieżąco

CEL SZCZEGÓŁOWY:	DEINSTYTUCJONALIZACJA ISTNIEJĄCYCH PLACÓWEK OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH-DOMÓW DLA DZIECI			
Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Przewidziane efekty	Częstotliwość
Utrzymanie obowiązujących standardów w punktach wychowawczych będących w strukturze Centrum tj.: w domach dla dzieci	PCPR	2024-2026	Utrzymane standardy	Na bieżąco
Dalsza deinstytucjonalizacja 14-to osobowych placówek opiekuńczo - wychowawczych/domów dla dzieci			Punkty wychowawcze/ domy dla dzieci 7-8 osobowe	
Wybudowanie jednego domu dla 14-stu wychowanków/ zmiana lokalizacji Domu dla Dzieci w Gryźlinach /kupno dwóch obiektów dla 7-8 wychowanków każdy, w miejsce Domu dla Dzieci w Gryźlinach			Dom dla 14-stu wychowanków lub dwa obiekty po dla 7-8 wychowanków każdy, w miejsce Domu dla Dzieci w Gryźlin	
CEL SZCZEGÓŁOWY:	REINTEGRACJA RODZIN I DZIECI UMIESZCZONYCH W PIECZY ZASTĘPCZEJ			
Wypracowanie i realizacja zasad współpracy pomiędzy ośrodkiem pomocy społecznej a PCPR w zakresie działań reintegracyjnych	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej	2024-2026	Zwiększenie liczby dzieci z pieczy zastępczej powracających pod opiekę rodziców biologicznych lub osób bliskich oraz utrzymywanie więzi wychowanków z pieczy zastępczej z osobami bliskimi;	Na bieżąco
Organizacja pomieszczenia służącego do kontaktów wychowanków pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi oraz osobami bliskimi dziecku (finansowanie działania i wyposażenie oraz koordynacja tego zadania, pozyskanie środków zewnętrznych)				

Wsparcie rodziny biologicznej w trakcie procesu reintegracji a także po powrocie dzieci do domu rodzinnego (działania wspierające, szkolenia i warsztaty itp.)				
CEL SZCZEGÓŁOWY:	POZYSKANIE ŚRODKÓW FINANSOWYCH ZEWNĘTRZNYCH NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z DEINSTYTUCJONALIZACJĄ			
Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Przewidziane efekty	Częstotliwość
Pozyskanie środków finansowych zewnętrznych na realizację działań związanych z deinstytucjonalizacją	PCPR	2024-2026	deinstytucjonalizacja	Na bieżąco

7. PODSUMOWANIE

Dokonując analizy średnich miesięcznych kosztów utrzymania wychowanka **w instytucjonalnej pieczy zastępczej, które na dzień 01.12.2023r. wynoszą 6,9 tys. zł** są one nadal znacznie wyższe od średniej kosztów w rodzinnej pieczy zastępczej, które wynoszą odpowiednio:

- rodzinna piecza ogółem – **2,0 tys. zł**
- spokrewniona rodzinna piecza zastępcza – **0,9 tys. zł**
- niezawodowa rodzinna piecza zastępcza – **1,4 tys. zł**
- zawodowa rodzinna piecza zastępcza – **3,6 tys. zł**

Strategia rozwoju pieczy zastępczej wpisuje się w opracowany program, a powyższe zestawienie średnich kosztów utrzymania wychowanka wykazuje, że rodzinna piecza zastępcza jest nie tylko bardziej zasadna z pedagogicznego i wychowawczego punktu widzenia, ale również zdecydowanie tańsza od instytucjonalnej.

Program został opracowany przez pracowników PCPR w Olsztynie.